میراث

رونمایی از نسخه خطی در دانشگاه فردوسی

نسخه خطی «منشآت خواجه اختیار گنابادی» که اخیرا ثبت ملی شده، در دانشگاه فردوسی مشهد رونمایی شد.

محمود طغرایی، مدیر دفتر ثبت آثار تاریخی فرهنگی خراسان رضوی درباره این نسخه خطی گفت: این نسخه با وضعیت مطلوب و خوبی در کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد نگهداری شده که اکنون وظیفه نگهداری از آن به عهده ما و موزه این دانشگاه خواهد بود. به گفته وی، اداره‌کل استان تاکنون با سایر نهادها برای ثبت آثار ملی همکاری داشته که بر همین اساس و در تفاهم‌نامه‌ای با آستان قدس رضوی در طول دو ماه گذشته، ۱۵ اثر نفیس این موزه در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است. سلمان ساکت، رئیس مرکز آثار مفاخر و اسناد دانشگاه فردوسی مشهد نیز در مراسم این رونمایی گفت: بخشی از این اثر توسط حمید مولوی که ملقب به پدر خراسان‌شناسی است به کتابخانه دانشکده الهیات اهدا و بخشی را نیز در قبال دریافت وجه واگذار کرده است.

به گفته وی، این نسخه خطی دارای ۱۶ قطعه با حاشیه و تزئینات، مربوط به دوره صفویه است که سال ۹۶۵ هجری قمری و به دست خواجه اختیارالدین جنابدی (گنابادی)، منشی شاه‌عباس در هرات و به زبان فارسی کتابت شده است. این مرقع با جلد تیماج عنابی دارای دو حاشیه شامل ۱۸ برگ و ابعاد هر صفحه آن ۲۹ در ۱۹ سانتی‌متر است که به‌صورت متن و حاشیه به نگارش در آمده است. هر صفحه این کتاب دارای پنج سطر است که حروف آن با طلا، سفیدآب و مرکب نوشته شده و فاصله بین سطرها طلااندود و با تحریر مشکی تزئین شده است. از دیگر تزئینات این مرقع می‌توان به پیشانی کوچک آمیخته به طلا و شنگرف در هر صفحه این کتاب اشاره کرد. / جام‌جم دیلی

دست‌بافته‌هایی با الهام از امام رضا(ع) در موزه رضوی

موزه فرش آستان قدس رضوی در کنار فرش‌های بی‌نظیر و نفیس خود، دست‌بافته‌های ارزشمندی شامل قالی، قالیچه و تابلوفرش با موضوع حضرت رضا(ع) در معرض نمایش قرار داده که هرگاه مسافر مشهدالرضا بودید، می‌توانید در کنار زیارت به تماشای آنها هم بنشینید. یکی از این آثار باارزش قالیچه کتیبه‌ای مدح حضرت رضا(ع)، با شعری از بانو حکمت حکمی است که تار آن از ابریشم و پود آن از پنبه و پرز آن از پشم و ابریشم است که سال ۱۳۷۷ در اصفهان به دست محمد صیرفیان بافته و در تاریخ ۱۳۸۰ اهدا شده است. متن این قالیچه، دارای ۲۴ کتیبه قلمدانی است که درون این قلمدان‌ها، شعری در مدح امام رضا(ع) در ۱۲ بیت با خط زیبای نستعلیق بافته شده است. اثر دیگر، تابلو فرش بارگاه منور امام رضا(ع) است که در آن مرقد مطهر حضرت رضا(ع) با زیبایی تمام و با منظره بافت قدیم آن، به تصویر کشیده است و جمعی از زائران حضرت، در صحن حرم مطهر، در حال زیارت و استراحت یا تناول غذا به چشم می‌خورند. / جام‌جم دیلی

امسال شدت باران به‌حدی زیاد بود که ۱۴۰ هزار هکتار یعنی حدود ۷۰ درصد از ۲۳۸ هزار هکتار شالیزارهای استان گیلان دچار ورس یا خوابیدگی شد

سال سیاه برنج شمال

بارش‌های سیل‌آسای تابستانه در فصل برداشت، خسارات غیرقابل جبرانی به شالیزارهای استان گیلان وارد کرد

زهرا حقیقی

جام‌جم گیلان

خبر آغاز برداشت برنج در شالیزارهای استان گیلان در اواسط مرداد ماه که رسانه‌ای شد؛ می‌شد برق شادی را در چشم شالیکاران دید؛ شالیکارانی که قرار است حاصل رنج کشت و کار یک‌ساله خود را پس از برداشت و فروش دریافت کنند. اما درخشش این برق چندان نپایید و جایش را غمی تلخ فراگرفت؛ درست از چند روز پس از آغاز برداشت که بارش‌های بی‌وقفه به جان شالیزارهای سبز و رسیده، افتاد.

باران نعمت است اما نه در فصل برداشت برنج، چراکه ساقه‌های آماده برداشت را دچار ورس (خوابیدگی) می‌کند که دیگر قابل برداشت نباشند و اگر بشود چیدشان، هزینه کارگر و برداشت‌شان چند برابر معمول خواهد شد. افزایش دستمزد کارگر یعنی بالا رفتن هزینه تولید برای کشاورز که حتی اگر توانایی پرداخت آن را داشته باشد، شاید بازار فروش مناسبی برای محصول خود با قیمت بالا نیابد.

بحث افزایش هزینه تولید البته درد برخی شالیکاران گیلانی است؛ همان‌ها که با کمی شانس محصول‌شان به‌طور کامل از بین نرفت اما آن گروه که محصول‌شان زیر بارش‌های بی‌امان و پرزور باران به کل نابود شد، حالا دست‌شان تهی است و نه‌تنها سودی از کشت یک‌ساله نبرده‌اند، که در عزای از بین رفتن هزینه‌ها و دسترنج یک‌ساله نشسته‌اند؛ همان شالیکارانی که شالیزار و محصول خود را هم بیمه نکردند؛ همان‌ها که می‌گویند به‌دلیل عدم پرداخت تاوان خسارات سال‌های گذشته یا پرداخت غیرمنصفانه، قید بیمه کردن محصول در سال جاری را زده و حالا به سوگ از دست رفتن سرمایه و هستی خود نشسته‌اند.

اوایل مرداد بود که برداشت برنج از شالیزارهای استان گیلان آغاز شد. دو هفته بعد یعنی ۱۴ مرداد، مدیر جهاد کشاورزی شهرستان رشت به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین شهرهای تولیدکننده برنج کشور، به بارش بی‌وقفه باران اشاره کرد و گفت: بارش باران باعث ورس یا خوابیدگی ساقه‌های برنج و بالا رفتن قیمت تمام شده تولید شده، چراکه با خوابیدن ساقه‌ها کار برداشت سخت‌تر و دستمزد کارگر و کمباین افزایش می‌یابد. در این شرایط هر شالیزاری که بیمه نباشد، متحمل خسارت غیرقابل جبرانی می‌شود.

امسال حال و روز شالیکاران گیلانی در فصل برداشت، مثل حال کشور در دوران کروناست؛ سردرگم و به تاراج رفته، چراکه جدای از غم محصول نابود شده و بالا رفتن هزینه تولید، شاهد ورود همزمان برنج‌های وارداتی هم هستند که جلوی چشمان‌شان بازار را اشباع می‌کند و جایی برای محصول اندک اما پرقیمت آنها نیست.

تابستان امسال و همزمان با فصل برداشت، بارش بی‌سابقه و سیل‌آسای باران، بخش بزرگی از شالیزارهای گیلان به‌ویژه در شهرستان‌های رشت، فومن، صومعه‌سرا، رودسر، املش، لنگرود، تالش، اسالم و رضوانشهر دچار آسیب جدی شد و هزینه‌های برداشت و تولید برنج را تا بیش از دو برابر افزایش داد.

از آنجا که در طول چند سال اخیر بیمه مزارع کشاورزی چندان مورد استقبال کشاورزان قرار نگرفته، به‌نظر می‌رسد تبعات حاصل از نابودی شالیزارها و چند برابر شدن هزینه تولید به خسارتی غیرقابل جبران برای آنها تبدیل شود؛ خسارتی که یکی از شالیکاران اهل سنگر درباره‌اش به جام جم می‌گوید: تاکنون شاهد چنین بارانی در فصل تابستان نبوده‌ایم؛ بارانی که به زمین‌های کشاورزی خسارت زده و شالیزارها را دچار ورس کرد و با افزایش چند برابری هزینه‌های تولید، برنجکاران را متحمل زیان‌های فراوانی کرده است.

محمد صنعتکار با انتقاد از مدیریت نامناسب در لایروبی و زهکشی کانال‌های آب ادامه می‌دهد: اگر این عملیات انجام می‌شد، شاهد خسارت کمتری بودیم و محصول برنج کشاورزان تا این حد دچار آسیب نمی‌شد.

وی به دستمزد بالای کارگران برداشت محصول اشاره کرده و می‌گوید: اینجا برای یک روز برداشت محصول، دستمزدی بین ۳۰۰ تا ۴۵۰ هزار تومان به کارگران پرداخت شده؛ قیمتی که بیشتر صاحبان مزارع شالی مجبور به پرداخت آن شده‌اند و با توجه به افزایش هزینه‌های نهاده‌های کشاورزی و قیمت نامنصفانه برنج در بازار، جز ضرر و زیان، آورده‌ای برای کشاورز نداشته است.

جهاد کشاورزی ما را تنها گذاشت

زلیخا صفری، یکی از کشاورزان فومنی نیز از عملکرد کارشناسان جهاد کشاورزی در شهرستان‌های اطراف رشت انتقاد می‌کند و می‌گوید: چند روز متوالی در گیلان باران آمد و برنج‌های ما زیر باران رفت، تا حدی که ساقه برنج تاب ایستادن نداشت و بر اثر ماندن در آب سیاه شد. زمان برداشت برنج شاهد بودیم که دود سیاه از مزارع بلند می‌شد. مزارع پر از گل و لای شده بود و ما نمی‌توانستیم از دستگاه کمباین برای برداشت برنج استفاده کنیم، به همین دلیل بعد از بارندگی دوم در روستای راسته کنار فومن اکثر کشاورزان با کمک اعضای خانواده و کارگران توانستند محصولات خود را جمع‌آوری کنند، اما حتی یک نفر از کارشناسان جهاد کشاورزی برای بررسی این موضوع از مزارع ما بازدید نکرد.

این کشاورز گیلانی با اشاره به هزینه‌های سرسام‌آور کارگران می‌گوید: در روستای ما هزینه دستمزد کارگر به روزی ۵۵۰ هزار تومان هم رسید. علاوه بر این‌که هزینه صبحانه، ناهار و عصرانه کارگر نیز به‌عهده کشاورز بود. پدر همسر من از مسن‌ترین کشاورزان روستای راسته کنار فومن است. امسال پس از بارش باران به‌سختی توانست محصولات برنج خود را جمع‌آوری کند. شدت ورس و خوابیدگی برنج‌ها به حدی بود که او به همراه جمع هشت نفری فرزندانش در عرض دو روز فقط توانستند یک هکتار برنج برداشت کنند.

بیمه و دردسرهایش

شاید اگر شالیکاران مزارع خود را بیمه می‌کردند، تا این حد غمزده و پریشان نمی‌شدند، چراکه خیالشان آسوده بود بیمه، خسارات وارده به آنها را جبران می‌کند. اما این‌که چرا شالیکاران مزارعشان را امسال بیمه نکردند، پرسشی است که شالیکار فومنی درباره آن می‌گوید: ما در گذشته مزارع خود را بیمه می‌کردیم، اما به دلیل پرداخت نکردن خسارت کشاورزان توسط دولت در سال‌های گذشته، شالیکاران دیگر از بیمه کشاورزی استقبال نکردند. ضمن این‌که هزینه واقعی خسارت‌ها نیز از سوی بیمه پرداخت نمی‌شود، به این ترتیب که کارشناسان جهاد کشاورزی میزان خسارت کشاورز را بسیار کمتر از میزان واقعی تخمین می‌زدند. همین موارد باعث شد امسال در روستای ما شاهد کمترین میزان بیمه کشاورزی مزارع باشیم که درنهایت هم پیامد منفی آن گریبان کشاورز را می‌گیرد.

این شالیکار از واردات برنج هم انتقاد می‌کند و می‌گوید: ما برنج درجه یک هاشمی را سال گذشته به قیمت ۲۰ هزار تومان سر محصول فروختیم، اما امسال بر اثر واردات برنج اکثر کشاورزان برنج درجه یک هاشمی را به‌سختی توانستند تا کیلویی ۱۸ هزار تومان بفروشند. این را بگذارید کنار این‌که بر اثر باران و رطوبت بیشتر برنج‌های ما تیره و سیاه شدند و به‌سختی فروش می‌روند.

مزارعی که رها می‌شود

این کشاورز گیلانی از کمبود تجهیزات و دستگاه‌های مکانیزه در مزارع کشاورزی گیلان هم گلایه می‌کند و می‌گوید دستگاه‌های موجود پاسخگوی نیاز کشاورزان نیست. بیشتر بومی‌های گیلان دستگاه و ماشین کشاورزی ندارند و بیشتر تجهیزات و دستگاه‌های کشاورزی متعلق به مردم آمل و مازندارن است و آنها در ازای برداشت ۱۰۰ کسیه محصول، حداقل ۱۰ کسیه از کشاورز اجرت می‌گیرند. به گفته وی همه این مشکلات و سختی‌ها باعث بی‌رغبتی شالیکاران به کشت برنج در سال‌های آینده شده، چنانکه بسیاری از مردم روستا زمین‌های خود را فروخته یا رها کرده و در اختیار گاوها برای چرا گذاشته‌اند.

خسارت ۷۰ درصدی به شالیزارها

و اما باران سیل‌آسای تابستان چه میزان خسارت به مزارع و شالیزارهای استان گیلان وارد کرد، پرسشی است که رئیس سازمان جهاد کشاورزی گیلان درباره‌اش می‌گوید: امسال شدت باران به حدی زیاد بود که ۱۴۰ هزار هکتار یعنی حدود ۷۰ درصد از ۲۳۸ هزار هکتار شالیزارهای استان گیلان دچار ورس یا خوابیدگی شد. مسعود الماسی با اشاره به این‌که ۴۰ هزار هکتار از مجموع اراضی گیلان زیر پوشش بیمه است، می‌افزاید: کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی خسارات وارده را بررسی کرده و ما پیگیر پرداخت غرامت به کشاورزانی که شالیزارهای آنها آسیب دیده، هستیم تا با پرداخت کمک بلاعوض، تسهیلات با سود پایین و استهمال دیرکرد وام‌های گذشته کشاورزان، بتوانیم بخشی از خسارت‌های وارد شده به آنها را جبران کنیم.

ما پیگیریم

نماینده شهرستان رشت در مجلس شورای اسلامی، اما از نبود توجه و نظارت صحیح درخصوص خساراتی که به شالیکاران رسیده، سخن می‌گوید و می‌افزاید: لازم است ارزیابی درست و دقیقی از خسارت‌های وارد شده به برنج‌کاران صورت گیرد و زیان وارد آمده به آنها در اسرع وقت جبران شود.

احمدی سراوانی تاکید می‌کند همراه دیگر نمایندگان گیلان به صورت جدی پیگیر جبران ضرر و زیان ناشی از سیل گذشته برای کشاورزان هستند و در این ارتباط چند بار با وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صمت نامه‌نگاری شده‌است.

وی درخصوص این‌که چرا کشاورزان، مزارع خود را بیمه نکردند تا امروز دچار خسارت سنگین نشوند، می‌گوید: کشاورزانی که در سال‌های اخیر مزارع شان دچار سیل شده و محصول‌شان آسیب دیده، از ارزیابی خسارت‌های گذشته راضی نبوده‌اند و همین موضوع باعث دلسردی آنها نسبت به بیمه محصولات در سال جاری شده است. معمولا در بیشتر مواقع وقتی حادثه‌ای طبیعی شبیه سیل رخ می‌دهد، دولت باید اولویت خود را به جبران خسارت افراد آسیب دیده بگذارد، درحالی که یکی از ضعف‌های جهاد کشاورزی پرداخت ناصحیح غرامت به کشاورزان است.

برنج را هم تضمینی بخرید

سراوانی از عدم خرید تضمینی برنج توسط دولت هم انتقاد می‌کند و می‌گوید: بارها در این زمینه با وزیر جهاد صحبت کرده و گلایه‌ام را به ایشان گفته‌ام. این‌که ما در بحث گندم و چای، خرید تضمینی از سوی دولت داریم، اما در زمینه برنج نه تنها بحث خرید تضمینی وجود ندارد، بلکه واردات نامناسب برنج به بازار در اوج زمان برداشت، باعث بی‌ثباتی قیمت شده و کشاورزان بدترین ضربه اقتصادی را متحمل می‌شوند. این را بگذارید کنار رشد بی‌رویه قیمت نهاده‌های کشاورزی و دستمزدها در حوزه کشاورزی که هزینه تمام شده تولید برنج را به‌شدت افزایش داده، در حالی که کشاورزان از گرانی محصول‌شان منتفع نشده‌اند. به نظر من دولت حداقل باید برخی از این نهاده‌ها مثل بذر، سموم، آفت‌کش‌ها و کود کشاورزی را به صورت رایگان در اختیار کشاورزان قرار دهد.

سراوانی: به صورت جدی پیگیر جبران ضرر و زیان ناشی از بارش‌های تابستان امسال هستیم و در این ارتباط چند بار با وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صمت نامه‌نگاری شده‌است

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۷۷۳

جدول عادی

افقی: ۱) آن است که خود ببوید- برآمدگی دامنه کوه- خوشحال ۲) لقب وزیران دوره قاجار بود- تخته ضخیم بلند- گردنبند ۳) مجموعه تلویزیونی- محفظه چندکشویی برای نگهداری لوازم ۴) تخم کتان- تقاضای محترمانه- جاویدان ۵) نوازنده- همنشین- مادر عرب ۶) مجموع دانه‌های پنبه و تارهای آن- تغییر متناوب- گرفتاری و مزاحمت ۷) ابریشم ناخالص- بستگان- سوره صدوهفتم قرآن ۸) درس دادن- لقب هریک از یاران عیسی(ع) ۹) نوعی بیماری ویروسی کشنده- گلی زیبا- سگ انگلیسی ۱۰) ییلاقی در تهران- ملول و دلتنگ- دست شکسته! ۱۱) رنگ نشده!- تشنه نیست- ماگنت ۱۲) میل جنسی- ویرانی- پاسخ ۱۳) هدایت آب‌های زیرزمینی به بیرون از منطقه مورد نظر- سروده‌ها ۱۴) آسانی- عیب و نقص- شاعر سرشناس ادبیات شیلی ۱۵) تئاتر- تحفه‌ها- نابینا.

عمودی: ۱) نوعی بیماری روانی با مشخصه‌های افسردگی و بی‌اشتهایی- حسود ۲) پراکندگی- درس نگارشی- بخش خارجی هر چیز- زهر ۳) گیاهی علفی و خودرو با مصرف دارویی- چهارپا- چند وزیر ۴) دلیل- علاقه‌مند ۵) نازل شده در مکه- پول پاراگوئه- برای بیان آرزو به کار می‌رود ۶) سرانجام و عاقبت- تابندگی ۷) خوش‌باور- بهتر- تخت سلطنت ۸) رها- امانتداران- نشانه اختصاری سازمان بهره‌وری انرژی ایران- نام آذری ۹) شهری در شهرستان دماوند- قطعی و مسلم- فوق ۱۰) هدایت کردن- بازبینی نوشته ۱۱) خانه بزرگ- عاجز- رنج و سختی ۱۲) مقروض- شیوه عمل ۱۳) نوازنده- خوشبخت- وسیله کمک‌حرکتی کودکان نوپا ۱۴) جهت- دوا- سخنوران- نت اول ۱۵) از چهار عمل ریاضی- کارگردان فیلم شبی که ماه کامل شد.

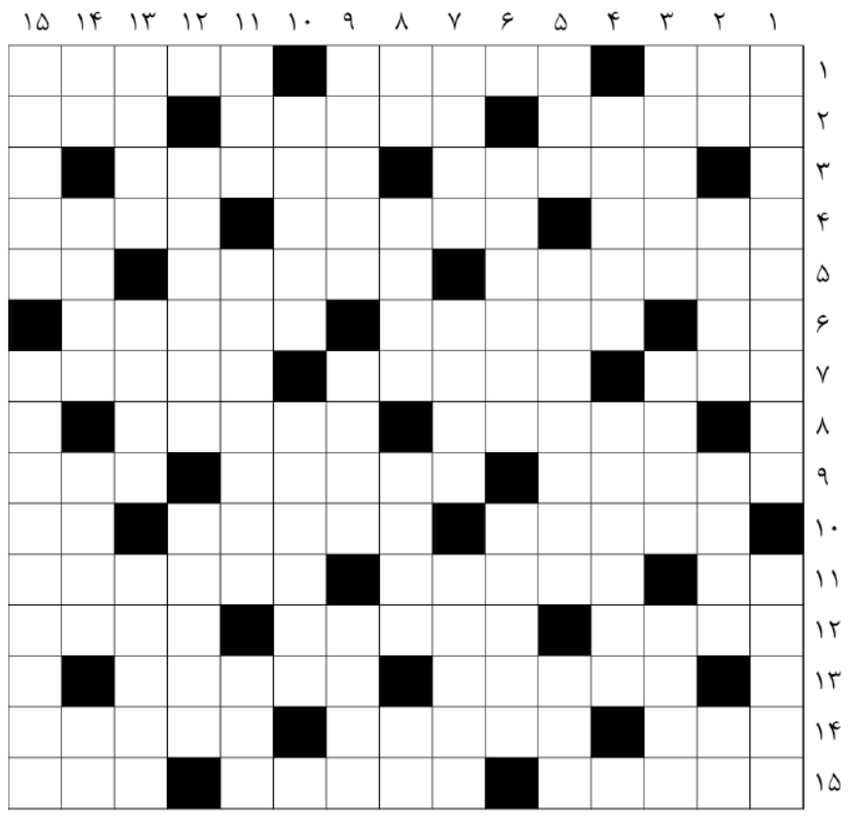

جدول ویژه

افقی: ۱) بی‌مهری به معشوق- بازیکن خط میانی- پیکر ۲) عصبانی شدن- مجانی- احساس ترحم ۳) نوعی پارچه ریزبافت- لاستیک مخصوص حرکت خودرو در جاده‌های برفی ۴) نوعی دهل- پایتخت تبت- موش خرما ۵) هنر پنجم- خوش‌اخلاق- زائوترسان ۶) قومی ایرانی- متنفر و بیزار- فرکانس ۷) رودی در مازندران- اسباب زندگی- شیپور گوش میانی ۸) اراذل و اوباش- رسم کردن ۹) پنهان کردن- عالم وهم و خیال- مقصود ۱۰) خلاص و نجات- هادی الکتریسیته- پوستین ۱۱) شهر تولید ابریشم در قرقیزستان- ستایش کردن- هافبک هجومی تیم فوتبال آرژانتین ۱۲) از محلات شمال تهران- سراینده مثنوی کلیله و دمنه- وزنده ۱۳) سارق اماکن شلوغ- شهری در ترکیه ۱۴) زیان- دارنده صفت‌های ناپسند- اعشاری ۱۵) نمک اسید استیک- از ایالات آمریکا- چشم‌چران.

عمودی: ۱) شیمیدان انگلیسی و موجد فرضیه اتمی- ضرورت ۲) سراب دیدنی کنگاور- درجه‌بندی شده- کاشف کهکشان راه شیری- خاک سفالگری ۳) از مطهرات- کیسه مشک آهو- مبنای تاریخ اسلامی ۴) اصلاح خرابی- از تفریحات مهیج در سواحل دریا ۵) بزرگ‌تر از گردان- آراسته بودن به خصایل انسانی- دختر عرب ۶) تعهد- آبگوشت ۷) قسمت نرم و بدون استخوان گوشت گوسفند- پاره آتش- چرخش ۸) حرف همراهی- شهری در هند- حریر ساده- خدای درویش ۹) مأمور پلیس- شجاع- متاع ۱۰) بزرگواری- ویزا ۱۱) فرمان تیراندازی- مورد پسند- همراه اطوار ۱۲) نایب‌قهرمان جام جهانی ۲۰۱۸ روسیه- مشترک روزنامه ۱۳) پرنده‌ای وحشی و حلال‌گوشت- باقیمانده- عاری از تعصب ناپسند اخلاقی ۱۴) سفید آذری- مادر حضرت اسحاق(ع)- به حالت خمیده- نهیب ۱۵) دستخوش تغییر- عجیب و غریب.

حل جدول عادی شماره ۵۷۷۲

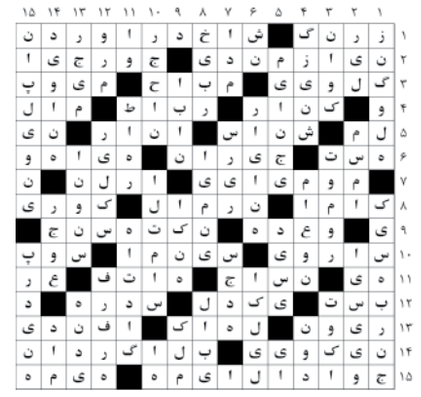
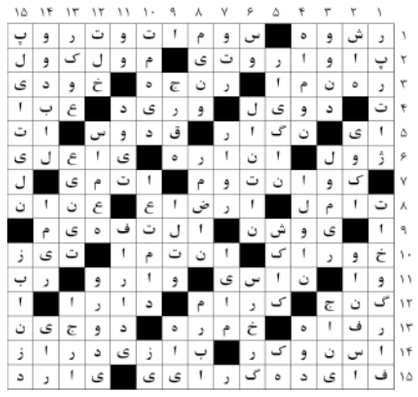
حل جدول ویژه شماره ۵۷۷۲